

İlgili Kanun / Madde
7201 S. TBK/21

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/14784

Karar No. 2025/475

Tarihi: 16.01.2025

- USULSÜZ TEBLİGAT
- EN YAKIN KOMŞU
- YÖNETİCİYE HABER VERME ZORUNLULUĞU

ÖZETİ Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında; öncelikle binanın giriş katında ve 2 numaralı bağımsız bölümde oturan F.D. isimli şahsın, yerleşim yeri binanın 15 numaralı bağımsız bölümü olan davalı Sendikaya göre en yakın komşu sıfatını haiz olmadığı; ikinci olarak 7201 sayılı Kanun'un 21/1 hükmünde açık bir şekilde belirtilmesine karşın yöneticiye de haber verilmediği hususları gözetildiğinde, dava dilekçesini içeren duruşma gününü bildirir tebligatın davalıya tebliğ işlemi 7201 sayılı Kanun'un 21. maddesine aykırı olduğundan, davalının adil yargılanma hakkı ile bu kapsamdaki hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiği tartışmasızdır.

Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince dava dilekçesini içeren duruşma gününü bildirir tebligat yukarıda açıklanan mevzuata uygun şekilde davalıya tebliğ edilmeli, taraf teşkili sağlanıp hukuki dinlenilme hakkının temini sonrasında yargılamaya başlanılmalı ve işin esası incelenmelidir. Anılan hususlar gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince bozmaya uyularak verilen karar taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri

yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; 20.01.2011 tarihinde kuruluş müracaatında bulunan Yargıçlar ve Savcılar Sendikası (Yargı-Sen) hakkında 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na (4688 sayılı Kanun) aykırılıktan açılan dava sonucunda Ankara 15. İş Mahkemesi tarafından verilen kapatma kararının Yargıtay 9. Hukuk Dairesince onandığını ve Sendikanın feshinin kesinleştiğini, ancak kesinleşen yargı kararına rağmen, 16.11.2012 günü "*Yargıçlar Sendikası*" ismi ile çoğunluğu kapatılan Yargı-Sen'in kurucusu olan şahıslar tarafından tekrar kuruluş müracaatında bulunulduğunu, 4688 sayılı Kanun'da belirtilen hükümler doğrultusunda Sendikanın kurulamayacağı hükmünden hareketle, kuruluş işleminin gerçekleşmediği ve tüzel kişilik kazanmadığının kuruculara bildirildiğini, idari yargı süreci sonunda Yargıçlar Sendikasının tüzel kişilik kazandığını, bunun üzerine Yargıçlar Sendikasının tüzel kişiliğinin yokluğu ve feshine karar verilmesi talebi ile dava açıldığını, Ankara 11. İş Mahkemesi tarafından bir aylık hak düşürücü süre içerisinde açılmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiğini, temyiz üzerine Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesinin 27.04.2015 tarihli kararıyla tamamen usulden reddedilen Mahkeme kararını onandığını, ancak Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesince benzer nitelikteki bir başka davada içtihat değişikliğine gidildiğini, Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesinin 06.06.2016 tarihli ve 2016/12861 Esas, 2016/16434 Karar sayılı kararı ile Yargıçlar Sendikasına ilişkin önceki içtihattan dönülmesi ve kanuna açıkça aykırı olarak kuruluş başvurusu olması hâlinde 4688 sayılı Kanun'un 6. maddesindeki süre ile bağlı olmaksızın sendikanın yokluğunun tespitinin her zaman istenebileceği noktasında yeniden yapılan değerlendirme neticesinde ulaştığı içtihat değişikliği doğrultusunda, davalı Yargıçlar Sendikasının, 4688 sayılı Kanun'un 15/1-(b) hükmü uyarınca sendika üyesi ve kurucusu olamayacağı sabit olan "*Yüksek yargı organlarının başkan ve üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar*" tarafından kurulduğu anlaşılmakla, 4688 sayılı Kanun'da öngörülen kuruluş koşulları gerçekleşmediğinden, davalı Sendikanın yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmesinin mümkün olduğunu, Yargıçlar Sendikası adı altındaki kanuna aykırı şekilde kurulan oluşumun, yok hükmünde olduğunun tespiti için işbu davayı açma zaruretinin hasıl olduğunu, 4688 sayılı Kanun'un 4/2 hükmünde yer alan "*Bir hizmet kolunda birden fazla sendika kurulabilir. Meslek veya işyeri esasına göre sendika kurulmaz.*" hükmü gereği hâkim ve savcıların sendika kurmasına cevaz verilmediğini, aynı Kanun'un 4. maddesi gerekçesinde meslek ve işyeri esasına göre sendika kurulmamasının öngörüldüğünü, hâkim ve savcılarının hukuk devletindeki önemi dikkate alındığında, yargı mensupları için anayasal sınırlar içinde özel düzenlemeler yapılmasının kanun koyucunun takdirinde olduğunu, idarenin kanun

koyucunun yerine geçerek veya yargının yetkisini kullanarak resen iç hukuk düzenlemelerine aykırı işlem tesis etmesi söz konusu olmayacağından müvekkili Valilikçe yapılan iş ve işlemlerin hukuka uygun olduğunu, kanuna aykırılığı açık olan bir hususta idarenin yorum yaparak şikâyetçinin talebi doğrultusunda işlem tesis etmesi hâlinde, idarenin yanlış yorum nedeniyle müracaatın kabulü ile yargının kararı arasında geçecek süre içerisinde sendika adına yapılacak iş ve işlemlerden doğacak hukuki sorumluluğa sebebiyet verilmiş olacağından doğacak sorumluluğa idarenin ortak edilmesi sonucunun ortaya çıkacağını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davalı Yargıçlar Sendikasının yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı, davaya cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; 4688 sayılı Kanun'un 15/1-(b) hükmünde "*Yüksek yargı organlarının başkan ve üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar*"ın sendika üyesi olamayacağını belirtildiği, davalı Sendikanın, sendika üyesi olamayacak hâkim ve savcılardan oluştuğu gerekçesiyle davanın kabulü ile davalı Sendikanın yok hükmünde olduğunun tespitine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 12.12.2023 tarihli kararı ile; davacının süresinden sonra verilen istinaf dilekçesinin reddi gerektiği gerekçesiyle başvurunun esastan reddine karar verilmiş, 12.01.2024 tarihli tashihi şerhi ile hüküm fıkrasında maddi hata yapıldığı belirtilerek kararın tashihi neticesinde "*Davalının istinaf dilekçesinin süresinden sonra verilmesi sebebiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 346/1 maddesi gereğince REDDİNE*" karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

Bölge Adliye Mahkemesinin 12.12.2023 tarihli kararının süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Dairece, İlk Derece Mahkemesi kararının davalıya tebliğ işlemi 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun (7201 sayılı Kanun) 21. maddesine aykırı olduğundan, 7201 sayılı Kanun'un 53. maddesi gereğince davalının kararı öğrendiğini beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi olarak kabul edilmesi gerektiği, bu itibarla İlk Derece Mahkemesi kararının davalıya tebliğ tarihine göre yasal süre için istinaf yoluna başvurulduğundan, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun süre aşımı sebebiyle reddedilmesi doğru olmayıp istinaf başvurusunun esasının incelenmesi gerektiği gerekçesiyle kararın bozulmasına karar verilmiştir.

Bozmaya uyan Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; uyulan bozma ilâmı doğrultusunda istinaf başvurusunun esasını incelenmiş,

davalı Sendikanın kurulmasının yürürlükte bulunan mevzuat gereği mümkün olmadığı gerekçesiyle başvurunun esaslan reddine karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili dilekçesinde; davalı lehine vekâlet ücretine hükmedilmesinin hatalı olduğunu belirterek kararın bozulmasını talep etmiştir.

2. Davalı vekili dilekçesinde;

a) İlk Derece Mahkemesi tarafından yapılan taraf teşkiline dayanak tebligatların tümü usulsüz olup bu yöndeki istinaf taleplerini incelemeyen Bölge Adliye Mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğunu, yargılama sırasındaki tüm tebligatların 7201 sayılı Kanun'un 21/1 hükmü uyarınca yapılmış olup bu tebligatların usule aykırı olduğunu, tebligatların tümünün usule aykırı olduğunu,

b) 7201 sayılı Kanun'un 12 ve 13. maddeleri uyarınca, tebligat yapılacak tüzel kişinin yetkilisinin ya da çalışanın tebliğ evrakının getirildiği saatte adreste olup olmadığının araştırılması gerektiğini, yargılama sürecinde yapılan tüm tebligatlara ilişkin tüm mazbatalarda, matbu bir kaşe basılı olduğunu, bu kaşede "*Adresin kapalı olması nedeniyle komşu Fikri Dönmez' den soruldu, adliyeye gittiğini beyan eden komşunun imzadan imtina etmesi nedeniyle 2 no.lu fiş kapıya yapıştırıldı. Muhtar Oktay Çağlar imzasına tebliğ edildi.*" ibaresinin yer aldığını görüldüğünü, 27.08.2020 tarihinde başlayıp 06.07.2022 tarihinde sona eren tebligat sürecinde, aynı kaşe ve bilgiyi kullanan tevzi memurunun, bina girişinde gördüğü levhadan istifade ile komşu olarak Avukat F.D'nin ismini evraka işleyip belgeyi de muhtara teslim ettiğini, oysa sendika merkezinin tüm tebliğ tarihlerinde kapalı olması olanaklı bulunmadığı gibi kapıya 2 No.lu haber kâğıdının yapıştırılmadığının da açıkça ortada olduğunu,

c) Avukat F.D'nin 23.10.2022 tarihinde vefat ettiğini, adı geçen avukatın vefatından bir yıl önce akciğer kanseri olduğu, bu hastalık nedeniyle fiilen çalışamaz hâle geldiği, avukatlık bürosunun hiç açılmadığı, işyeri adresine gelip gidemediği, vefatından önceki son 6-7 ayı Antalya ilinde bulunan çocuklarının yanında geçirdiğinin tespit edildiğini, bu kişiyi, postacının görmesinin, konuşmasının, soru sormasının ve ondan cevap almasının mümkün olmadığını,

d) Müvekkili Sendikanın adresinin zemin + dört katlı, her bir katında kapıları karşılıklı dört dairenin bulunduğu bir yapı olduğunu, Sendikanın binanın üçüncü katında olup, tebliğ mazbatasında adı geçen avukatın bürosunun zemin katta olduğunu, postacının binaya girip üçüncü kata çıkması hâlinde, aynı katta bulunan diğer üç daireden müvekkili Sendika yetkilileri hakkında doğru bilgi alabileceği hâlde bunu yapmadığını, aynı binada olsa da en yakın komşu sıfatına sahip olmayan ve fiilen ofisinde bulunmayan kişi ile konuşmuş gibi yaparak mazbata düzenlediğini,

e) Müvekkili Sendikanın, hakkındaki yargılamayı 28.09.2023 tarihinde öğrendiğini, bu aşamada İlk Derece Mahkemesi dosyadan el çektiğinden savunmasını bildiremediğini, delil sunamadığını, adil yargılama hakkının ihlal edildiğini,

f) Kararın esastan da hukuka aykırı olduğunu, davanın, kesin hükmün varlığı nedeniyle reddi gerekirken kabul edilmesinin hatalı olduğunu,

g) Yargıç ve Cumhuriyet savcılarının sendika hakkının ulusal ve uluslararası mevzuat bakımından temel bir hak olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, kuruluş koşulları gerçekleşmediği iddiasıyla davalı Sendikanın yok hükmünde olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemelerin her türlü tebliğ işlemi, 7201 sayılı Kanun ve Tebligat Yönetmeliği hükümlerine göre yapılır. Tebliğ, kelime anlamıyla kısaca, bildirim, yazılı bildirme anlamına gelir. Tebligat ise hukuksal bir işlemin ilgili kimsenin bilgisine sunulması için yetkili makamın, kanunun öngördüğü esas ve usule uygun bir biçimde, elektronik ortam dâhil yazı ile veya ilân yoluyla yaptığı belgeleme işlemi demektir (Ejder Yılmaz, Tacar Çağlar, Tebligat Hukuku, Ankara, Altıncı Baskı, 2013, s.39).

7201 sayılı Kanun kural olarak adreste tebligat esasını kabul etmiştir. Adres, bir kişinin oturduğu veya çalıştığı yeri göstermeye yarayan bilgilerin tamamı olarak tanımlanabilir. 7201 sayılı Kanun'un 10. maddesi muhataba tebligatın nerede yapılacağı konusundaki kuralı ve istisnasını göstermektedir. Kural; tebliğin, muhatabın bilinen en son adresinde bizzat kendisine yapılmasıdır.

Tebligat hukuku açısından adres kavramı 7201 sayılı Kanun'un 9/1 hükmünden anlaşılacağı üzere geniş olup ikametgah (yerleşim yeri), işyeri ve mesken kavramlarını kapsar. Tebligat muhatabın bilinen bu adreslerinden herhangi birisinde yapılabilir. Tebligatın yapılacağı yer bakımından ikametgah, mesken ve işyeri adresleri arasında bir fark yoktur (Timuçin Muşul, Tebligat Hukuku, Ankara, Yedinci Baskı, 2018, s.181-182).

7201 sayılı Kanun'un "*Tebliğ imkansızlığı ve tebellüğden imtina*" kenar başlıklı 21. maddesinin 1. fıkrası ise "*Kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakta, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti aşasından birine veyahut zabuta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim eder ve teslim edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. İhbarnamenin kopya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.*" şeklindedir. Tebligat Yönetmeliği'nin 31/1 hükmünde de benzer nitelikte düzenleme bulunmaktadır.

Belirtmek gerekir ki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun, uyuşmazlığın muhatabın bilinen en son adresine çıkartılan tebligatın iade edilmesi ve adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bu adresten farklı olması hâlinde; adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine "*Mernis adresi*" şerhi verilerek 7201 sayılı Kanun'un 21/2 hükmü uyarınca doğrudan tebligat çıkartılmasının yeterli olup

olmadığı, öncelikle bu adrese normal bir tebligat çıkartılmasının gerekip gerekmediğine ilişkin 20.11.2020 tarihli ve 2019/2 Esas, 2020/3 Karar sayılı kararında, "... muhatabın bilinen en son adresine çıkartılan tebligatın iade edilmesi ve adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresinin bu adresten farklı olması hâlinde, adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresine 'adres kayıt sistemindeki adrestir' şerhi verilerek Tebligat Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca doğrudan tebligat çıkartılmasının yeterli olduğuna, öncelikle bu adrese normal bir tebligat çıkartılmasının gerekmediğine ..." karar verilmiştir.

Tebligatın belgelendirme özelliği ve 7201 sayılı Kanun'un 21/1 hükmünün sıkı şekil şartlarına bağlanması karşısında "... tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. ..." koşulunun gerçekleşmesi için haber bırakılan komşu, kapıcı veya yöneticinin isminin, kim olduğunun, tebliğ memuru tarafından tutanağa yazılıp imzalanması gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta İlk Derece Mahkemesince davalıya tebliğe çıkartılan dava dilekçesini içerir davetiyenin 7201 sayılı Kanun'un 21. maddesine göre davalı Yargıçlar Sendikasına tebliğ edildiği görülmektedir. Davalı Sendika vekili, adrese itiraz etmemekle birlikte tebligatın usulsüz olduğunu, kararı 28.09.2023 tarihinde öğrenmek suretiyle davadan ilk kez haberdar olduklarını ileri sürmüştür.

Tebligat mazbatasında, "Eti Mah. Toros Sok. No:33/15 Çankaya/Ankara" adresinin esas alındığı, adresin kapalı olması nedeniyle muhatabın komşusu F.D'nin imzasız beyanından muhatabın çarşıya gittiğinin anlaşıldığı, 7201 sayılı Kanun'un 21. maddesi gereğince mahalle muhtarının imzasına teslim edilip 2 No.lu örnek haber kâğıdının muhatabın kapısına yapıştırılarak muhataba haber vermek üzere imzadan imtina eden komşusu F.D'ye haber verildiği hususlarının belirtildiği, komşunun imzadan imtina ettiği de ayrıca belirtilerek mazbatanın posta görevlisi tarafından imzalandığı görülmektedir. Belirtmek gerekir ki davalı vekilinin davadan haberdar olduklarını öğrendikleri tarihe kadar yapılan diğer tebligatların mazbataları da aynı içeriktedir.

Çankaya Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan araştırma neticesinde düzenlenen tutanakta; binadaki bağımsız bölümlerin konut ve işyeri niteliğinde olduğu, tebligat tarihlerinde N.Y. ve S.B. isimli şahısların bina yöneticisi olarak görev yaptığı, bilgi alınan şahıslarca F.D. isimli şahsın vefat ettiği, tebliğ tarihinde F.D'nin "No:2" sayılı adreste avukatlık ofisi olduğu, şahsın kanser hastalığına yakalandığı, bu sebeplerle oğlunun yanında Antalya ilinde sekiz ay kadar kaldığı, yargılama dönemine ilişkin tarih aralığında bu şahsı binada sadece bir kez gördükleri yönünde beyanda bulunulduğu belirtilmiştir.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular karşısında; öncelikle binanın giriş katında ve 2 numaralı bağımsız bölümde oturan F.D. isimli şahsın, yerleşim yeri binanın 15 numaralı bağımsız bölümü olan davalı Sendikaya göre en yakın komşu sıfatını haiz olmadığı; ikinci olarak 7201 sayılı Kanun'un 21/1 hükmünde açık bir

şekilde belirtilmesine karşın yöneticiye de haber verilmediği hususları gözetildiğinde, dava dilekçesini içeren duruşma gününü bildirir tebligatın davalıya tebliğ işlemi 7201 sayılı Kanun'un 21. maddesine aykırı olduğundan, davalının adil yargılanma hakkı ile bu kapsamdaki hukuki dinlenilme hakkının ihlal edildiği tartışmasızdır.

Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince dava dilekçesini içeren duruşma gününü bildirir tebligat yukarıda açıklanan mevzuata uygun şekilde davalıya tebliğ edilmeli, taraf teşkili sağlanıp hukuki dinlenilme hakkının temini sonrasında yargılamaya başlanılmalı ve işin esası incelenmelidir. Anılan hususlar gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Bozma sebebine göre sair hususların incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Sendikaya iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

16.01.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.